

позашкільна освіта є складовою національних систем освіти, має чітко визначену структуру і напрями діяльності; системи цілеспрямованої організації вільного часу дітей і молоді незважаючи на особливості напрямів, способів діяльності, розмаїття форм та структури, мають багато спільного у змісті роботи, споріднені за метою та соціальними виховними проблемами.

Вітчизняний досвід розвитку позашкільної освіти зберіг свою унікальність у світовій практиці. Разом з тим він ввів в себе передові традиції педагогічних ідей багатьох інших країн, став прикладом для реалізації практичного досвіду в інших країнах.

Подальшого вивчення, на наш погляд, потребує взаємодія державних та неурядових громадських організацій у позашкільній освіті України та Європейських державах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк Т. Ф. Історіографічний аналіз розвитку змісту початкової освіти України у 50–90-х роках ХХ ст. / Т. Ф. Денисюк. Київ: Вища школа, 2011. 76 с.
2. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес / М. Ф. Дмитриченко. Київ: Знання України, 2006. 123 с.
3. Науменко Р. А. Сучасні аспекти проблеми підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів у галузі позашкільної освіти / Р. А. Науменко. Київ: Ін-т інноваційн. технологій і змісту освіти МОНМС України, 2011. 153 с.
4. Освіта України за роки незалежності: стан,

факти, події. Київ: Вища школа, 2011. 189 с.

REFERENCES

1. Denysiuk, T. F. (2011). *Istoriografichnyi analiz rozvytku zmistu pochatkovoї osvity Ukrainy u 50–90-kh rokakh XX st.* [Historiographical analysis of the development of primary education content in Ukraine in the 50-90s of the twentieth century]. Kyiv.
2. Dmytrychenko, M. F. (2006). *Vyshcha osvita i Bolonskyi protses.* [Higher education and the Bologna process]. Kyiv.
3. Naumenko, R. A. (2011). *Suchasni aspekty problemy pidvyshchennia kvalifikatsii kerivnykh ta pedahohichnykh kadriv u haluzi pozashkilnoi osvity.* [Modern aspects of the problem of professional development of managerial and pedagogical staff in the field of out-of-school education]. Kyiv.
4. *Osvita Ukrainy za roky nezalezhnosti: stan, fakty, podii.* (2011). [Education of Ukraine during the years of independence: state, facts, events]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОСТЕНКО Лариса Давидівна – кандидат педагогічних наук, начальник Управління освіти Міської ради міста Кропивницького.

Наукові інтереси: дослідження історико-педагогічних процесів України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSTENKO Larysa Davydivna – Candidate of Pedagogical Sciences, head of the Education Department of the City Council of Kropyvnytskyi.

Circle of scientific interests: research of historical and pedagogical processes of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2021 р.

УДК 371. 13

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-139-144

КРАВЦОВА Тетяна Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6892-3739>

e-mail: tankrava@gmail.com

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У процесах, що відбуваються в світовому освітньому просторі особливе місце займає сфера позашкільної освіти дітей та молоді, для якої особливо гостро стоїть проблема підготовки педагогів з вищою освітою. Відсутність системи підготовки фахівців з вищою освітою для сфери позашкільної освіти дітей та молоді ускладнює розвиток фахової підготовки. Слід зазначити, що на рівні підготовки бакалавра спеціальностей 014 Середня освіта вказують у

дипломах, що майбутні фахівці здатні до роботи в закладах позашкільної освіти, проте спеціальна підготовка таких фахівців не здійснюється.

Відтак, виникає потреба цілеспрямованій підготовці «фахівців системи позашкільної освіти з метою задоволення потреб закладів позашкільної освіти, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших органів і організацій у високопрофесійних та висококультурних працівниках, здатних компетентно і

відповідально виконувати управлінські і педагогічні функції, впроваджувати новітні соціальні технології, сприяти інноваційним процесам» [10, с. 67]. Саме тому, ефективне функціонування всіх закладів позашкільної освіти, значною мірою залежить від рівня фахової підготовки педагогів, а результати освітньої діяльності здебільшого визначаються рівнем професіоналізму педагогів, відповідно до потреб сучасного суспільства і тенденцій сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань формування професіоналізму майбутнього педагога висвітлено в наукових дослідженнях І. Багаєвої, Н. Гузій, Л. Гребенкіної, Т. Руднєвої, Н. Мазур. Окремі питання підготовки фахівців позашкільної освіти та виховання представлені в працях учених І. Беха, О. Биковської, В. Берека, В. Вербицького, О. Верещак, Н. Водолянова, Т. Дем'янюк, В. Кириченко, А. Капської, В. Мачуського, Г. Пустовіта, Т. Сущенко та ін.

У своїй праці О. Гудовсек зазначає, що у професійній підготовці педагогів для позашкільних навчально-виховних закладів до цього часу зберігається невідповідність між теорією і практикою. Багатьом випускникам педагогічних вузів притаманна обмеженість вибору засобів виховного впливу. Вони підготовлені в галузі спеціальних дисциплін і методик їх викладання, але недостатньо володіють формами та методами виховної роботи у позашкільних закладах, не вміють підбирати нові технології виховної діяльності та впроваджувати їх у практику закладів позашкільної освіти [3, с. 211].

Мета статті полягає у визначенні умов розвитку професіоналізму майбутніх педагогів у процесі практичної підготовки в закладах позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначає Р. Науменко: «у практичній підготовці майбутніх педагогів позашкільних навчальних закладів існує низка проблем. Це, передусім, ті, які пов'язані з організацією та проведенням науково-дослідної роботи в Малій академії наук і наукових товариствах позашкільних закладів; оволодінням методиками і інноваційними технологіями роботи з обдарованою молоддю, дітьми з особливими потребами, методиками проектування особистості, діагностичними методиками інтелектуального розвитку дітей Крім того, існує не менш складна проблема кадрового забезпечення системи позашкільної освіти компетентними молодими фахівцями – їх поповнення, стимулювання та підготовки до вирішення сучасних завдань на високому професійному рівні» [6, с. 3]. Тому для

розв'язання цих проблем у закладах позашкільної освіти мають працювати фахівці з високим рівнем професіоналізму та базовою педагогічною освітою.

Розвиток професіоналізму майбутнього магістра освіти має передбачати підготовку до забезпечення якості освіти, ефективного виконання педагогічної взаємодії здобувачами освіти, батьками, колегами громадськістю, формування професійно важливих якостей особистості педагога закладів позашкільної освіти. Так С. Сисоєва зауважує, що професійна діяльність педагога позашкільного навчального закладу відрізняється такими рисами, як творчий характер, дотримання рівноваги між орієнтацією на особистість та на професійну справу; особистісними якостями (комунікабельність, емпатійність). Тому для здійснення ефективно професійної діяльності педагог-позашкільник повинен володіти комплексом здібностей: організаторськими, комунікаційними, когнітивними, емоційними, креативними, дослідницькими [9, с. 43].

Зміст поняття «професіоналізм» охоплює три складові педагогічної праці: професійну діяльність, професійне спілкування, особистість педагога-професіонала, відтак, і процес практичної підготовки має бути спрямований на формування професійно-педагогічних якостей майбутнього магістра освіти, креативності, адекватному рівню прагнень, мотиваційної сфери та ціннісних настанов, здатностей до професійно педагогічного спілкування та здатностей до організації освітньої діяльності у закладах позашкільної освіти.

І. Бех указує, що умовою і засобом реалізації професії виступає людина-професіонал, в особистості якої, з одного боку, втілюється те спільне, що характерне для будь-якого працівника, який зайнятий даним видом праці, з іншого — індивідуальне, привнесене ним самим у кожний конкретний акт, кожний аспект професійної діяльності [3, с. 157]. Специфікою професійної діяльності педагога закладів позашкільної освіти є те, що вона спрямована на організацію різноманітних видів педагогічної та соціально-педагогічної діяльності, для надання кожній дитині та молодій людині якісних та доступних освітніх послуг у відповідності до її потреб як запоруки самореалізації та неперервного розвитку особистості впродовж життя. Опанувати специфікою такої діяльності можна лише у процесі професійної підготовки, тому підготовка майбутнього магістра освіти, освітньої програми 011 Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта) повинна

забезпечувати його як професійно-особистісний розвиток і саморозвиток.

Слід зауважити, що саме практична підготовка дозволяє адаптувати майбутніх магістрів освіти до реальних умов майбутньої освітньої діяльності, дає можливість отримати об'єктивну оцінку його особистісно-професійних характеристик та сформуванню професіонала. Поділяємо думку Ю. Павлова, який під **професіоналізмом** розуміє властивість людини, що виконує складну, не всім доступну роботу на високому рівні – систематично, ефективно і надійно. Людина може набути професіоналізму в результаті спеціальної підготовки і тривалого досвіду роботи, а може і не набути професіоналізму, а лише «значитися» професіоналом. Для набуття професіоналізму необхідні відповідні здібності, бажання і характер, готовність постійно навчатися й удосконалювати свою майстерність. У феномені професіоналізму відображена така ступінь оволодіння психологічною структурою професійної діяльності, яка відповідає існуючим у суспільстві стандартам й об'єктивним вимогам [7, с. 157–158].

На нашу думку, професіоналізм діяльності – це здатність майбутнього педагога стабільно демонструвати високі зразки професійної діяльності відповідно до вимог у процесі виконання функціональних обов'язків у закладі позашкільної освіти. Оскільки практика вважається одним з найефективніших видів діяльності студента для його професійного становлення та розвитку його професіоналізму, це дозволяє майбутньому педагогу практично спробувати свої сили за обраним напрямом професійної діяльності, навчитися застосовувати, отримані знання у процесі теоретичної підготовки.

Оскільки місцем роботи майбутніх магістрів освіти можуть бути різні типи закладів освіти (державні, комунальні, приватні заклади позашкільної освіти, інші заклади освіти як центри позашкільної освіти, гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі закладів загальної середньої освіти, навчально-виробничих комбінатів, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової перед вищою, клуби та об'єднання за місцем проживання незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, культурно-освітні, фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти, установи, інші суб'єкти освітньої діяльності, що надають освітні послуги у системі позашкільної освіти), особливістю практичної підготовки майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти є формування готовності

до роботи не тільки в освітніх, але і в спеціалізованих установах не залежно від підпорядкування та форми власності.

Відтак, найбільш доцільними базами практики є «багатопрофільний заклад позашкільної освіти за видовою ознакою освітньої діяльності як комплексний, що цілеспрямований на розвиток здібностей здобувачів ПО у сферах культури, освіти, науки, фізичної культури і спорту, технічної та інших видах творчості, на здобуття ними життєво важливих метакомпетентностей, допрофесійних знань, які необхідні для їхньої самореалізації, соціалізації, подальшої професійної діяльності через надання якісних освітніх послуг за декількома напрямками позашкільної освіти та за освітньою програмою закладу [5, с. 43]. Саме такі багатопрофільні заклади позашкільної освіти у процесі проходження студентами виробничих практик, дозволяють застосувати теоретичні знання в системі навчання і виховання дітей реалізувати взаємозв'язок між теорією і практикою професійної діяльності, із розумінням специфіки цього закладу та специфіки різних напрямів позашкільної освіти.

Високий рівень професіоналізму майбутніх магістрів освіти у процесі практичної підготовки забезпечує ознайомлення з посадовими обов'язками та функціями на відповідних посадах, які можуть обіймати випускники освітньої програми 011 Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта): директор позашкільного закладу, завідувач відділу (у складі управління освітою), завідувач позашкільного закладу, навчально-тренувального центру, завідувач центру (молодіжного), керівник гуртка, керівник самодіяльного об'єднання (клубу за інтересами), керівник студії, колективу (за видами мистецтва і народної творчості), методист позашкільного закладу, організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми, педагог-організатор, фахівець з профорієнтації, фахівець із організації дозвілля, Child Care Services Managers, Education Managers і, відповідно, ознайомитись із своєрідність освітніх завдань, форм і методів роботи на цих посадах. Таким чином, майбутній магістр освіти повинен бути добре орієнтований в галузі позашкільної освіти, має бути здатен бачити перспективи її подальшого розвитку і бути готовим до реалізації. Така особливість спеціальності пред'являє свої вимоги до організації і проведення практики, зокрема і до визначення баз проведення практик. Основними критеріями вибору бази практики є: реалізація різних напрямів діяльності позашкільної;

діяльність широкого спектру клубів, творчих, молодіжних об'єднань, гуртків; сучасне освітнє середовище ЗПО; штатні педагогічні працівники (керівники клубів, гуртків, творчих об'єднань, методисти) високої кваліфікації що керуються в освітньому процесі принципами педагогіки партнерства, достатня методична і матеріально-технічна оснащеність позашкільного закладу.

Враховуючи вищезазначене, у процесі практичної підготовки майбутні магістри освіти, освітньої програми 011 Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта) мають опанувати такими здатностями, які будуть сприяти розвитку професіоналізму педагога:

- організовувати освітню діяльність в закладах позашкільної освіти за різними напрями роботи (художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним, науково-технічним, дослідницько-експериментальним, фізкультурно-спортивними або спортивний, військово-патріотичним, бібліотечно-бібліографічним, соціально-реабілітаційним, оздоровчим, гуманітарним);

- уміти вибудувати індивідуальний освітній маршрут роботи з кожною дитиною, розвинути його індивідуальні здібності й таланти, а також спроможний оперативно приймати стратегічні рішення з огляду на кон'юнктуру освітніх послуг;

- демонструвати здатність до створення умов для розвитку й саморозвитку особистості дитини, розширення її світогляду, формування стійких інтересів до різних галузей науки, техніки, мистецтва, спорту, організації змістовного дозвілля тощо

- планувати освітній процес у закладах позашкільної освіти, розробляти навчальні програми, календарні та поурочні плани занять гурткової, клубної роботи, аналізувати рівень засвоєння здобувачами програмованого матеріалу і робити необхідні методичні висновки, користуватися довідковою літературою, правильно оформляти навчальну документацію, використовувати методи психологічної та педагогічної діагностики в вирішенні професійних завдань, розробляти нові педагогічні технології;

- методично грамотно будувати навчальні заняття з вихованцями різного віку (у формі групових або індивідуальних занять),

- володіти культурою професійного мовлення, педагогічним тактом, творчим підходом до вирішення педагогічних завдань різного рівня у процесі спілкування з вихованцями різного віку і різного рівня підготовки, навичками виховної роботи,

сучасними методами та технологіями виховної роботи.

Таких результатів можливо досягти за умови виконання різних завдань, що передбачають ознайомлення з загальними напрями роботи у багатопрофільному закладі позашкільної освіти, створення індивідуальної освітньої траєкторії здобувача позашкільної освіти відповідно до здібностей талантів та обдарувань дітей та молоді на основі психологічної та педагогічної діагностики; розробку навчальних програми, календарних та поурочних планів занять гурткової, клубної роботи, розробку сценаріїв та сценарних планів колективних та масових заходів, що включені до річного плану роботи закладу позашкільної освіти.

Важливим аспектом практичної підготовки майбутніх фахівців позашкільної освіти є ознайомлення з методичною роботою, яка суттєво відрізняється від роботи учителя, передбачає ознайомлення з системою методичної роботи в закладі позашкільної освіти, аналіз методичних матеріалів (освітньої програми, навчальної програми, навчально-тематичних планів) з урахуванням сфери діяльності, особливостей віку, групи здобувачів освіти, вивчення та аналіз досвіду роботи педагогів, щодо організації проектної та дослідницької діяльності в сфері позашкільної освіти, аналіз показників якості позашкільної освіти.

Практична підготовка майбутніх педагогів виступає як інтегруючий основний компонент особистісно-професійного становлення фахівця, сполучна ланка між теоретичним навчанням і самостійною роботою в закладах і установах позашкільної освіти.

На нашу думку, що розвиток професіоналізму майбутнього магістра освіти здійснюватиметься ефективно за умови відповідального ставлення до педагогічної (виробничої) практики, усвідомлення цінності професійно-педагогічної діяльності та самореалізації у цій сфері, відповідального ставлення до участі у педагогічних радах, конкурсах, виставках, оглядах досягнень науково-практичних вебінарах, круглих столах, проблемних семінарах, самоосвітньої діяльності.

Найбільш істотна особливість практичної підготовки магістрів освіти освітньої програми 011 Освітні, педагогічні науки (Позашкільна освіта) від інших педагогічних спеціальностей полягає в тому, що студент в процесі навчання повинен бути підготовлений до роботи зі всіма категоріями дітей, оскільки може працювати звичайній школі, позашкільному закладі, працювати з дітьми з

особливими освітніми потребами, з дошкільниками та молоддю.

Реалізація означеного передбачає формування таких компетентності як: здатність розпізнавати та враховувати різноманітність здобувачів освіти, здатність здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі; обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання, виховання та розвиток здобувачів позашкільної освіти; здатність реалізовувати на різних рівнях суб'єкт-суб'єктну взаємодію з різними учасниками освітнього процесу; здатність сприяти формуванню загальної культури особистості, соціалізації, усвідомленого вибору і освоєння додаткових освітніх програм, використовуючи різноманітні форми, прийоми, методи і засоби навчання; володіти нормами педагогічних відносин у процесі проектування і здійснення освітньої діяльності, пошуку, поширення, застосування інновацій і творчості в освітньому процесі. Усвідомлення майбутнім магістром освіти відповідних компетентностей дозволяє скоригувати та вибудувати перспективні цілі освітньої діяльності з врахуванням набутого досвіду під час виробничої практики та подальшій професійній діяльності

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку Отже, практичну підготовку необхідно спрямувати на заохочення і стимулювання розумової, інтелектуальної та пізнавальної діяльності, залучення стейхолдерів, керівників закладів позашкільної освіти обласного, районного рівня до керівництва практикою, методистів, керівників гуртків з високим рівнем професіоналізму, створення оптимальних умов для розвитку і самореалізації особистості майбутнього педагога у позашкільній освіті.

До подальших напрямів дослідження цієї проблеми можна віднести комплекс питань, пов'язаних з удосконаленням особистісно-професійного розвитку майбутнього педагога закладів позашкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Берека В. Підготовка педагогічних кадрів для позашкільних закладів в умовах реформування освіти. Рідна школа. 2000. №3. С. 63–66.
2. Бех І. Д. Становлення професіоналізму в сучасних соціальних умовах. Педагогіка толерантності. 2001. №3–4. С. 157.
3. Гудовсек О. А. Сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх педагогів до роботи у закладах позашкільної освіти. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2007. №. 44. С. 209–212.

4. Закон України «Про позашкільну освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/law/2232>

5. Мосякова І. Ю. Організаційно-педагогічні засади управління багатопрофільним позашкільним навчальним закладом: дисертація кандидата педагогічних наук: 13.00.06 / Мосякова Ірина Юліївна. Черкаси, 2018.

6. Науменко Р. А. Кадрове забезпечення позашкільної освіти в Україні: проблеми та шляхи удосконалення Державне управління: теорія і практика. 2010. №. 1. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/2010-1>

7. Павлов Ю. О. Теорія і практика формування основ професійної компетентності майбутніх фахівців ресторанного сервісу у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Ін-т пробл. виховання АПН України. Київ, 2014. 537 с.

8. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект: монографія. Вид-во МДУ ім. В. О. Сухомлинського, 2010. Кн. 1. 379 с.

9. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. К. Міленіум, 2006. 344 с.

10. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. К. ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с.

11. Сущенко Т. И. Основи внешкольной педагогіки. Минск, 2000. 220 с.

REFERENCES

1. Bereka, V. (2000). *Pidhotovka pedahohichnykh kadriv dlia pozashkilnykh zakladiv v umovakh reformuvannia osvity*. [Training of pedagogical staff for out-of-school institutions in the context of education reform]. Kyiv.
2. Bekh, I. D. (2001). *Stanovlennia profesionalizmu v suchasnykh sotsialnykh umovakh*. [Formation of professionalism in modern social conditions. Pedagogy of tolerance]. Kyiv.
3. Hudovsek O. A. (2007). *Suchasni tendentsii profesiinoi pidhotovky maibutnykh pedahohiv do roboty u zakladakh pozashkilnoi osvity*. [Modern trends in the training of future teachers to work in the institution of out-of-school education].
4. *Zakon Ukrainy «Pro pozashkilnu osvitu»*. [Law of Ukraine «On Out-of-school Education»]. [Elektronnyi resurs]. Access mode: <http://osvita.ua/legislation/law/2232>
5. Mosiakova, I. Yu. (2018). *Orhanizatsiino-pedahohichni zasady upravlinnia bahatoprofilnym pozashkilnym navchalnym zakladom*. [Organizational and pedagogical principles of management of multidisciplinary out-of-school educational institution]. Cherkasy.
6. Naumenko, R. A. (2010). *Kadrove zabezpechennia pozashkilnoi osvity v Ukraini: problemy ta shliakhy udoskonalennia Derzhavne upravlinnia: teoriia i praktyka*. [Providing staff of out-of-school education in Ukraine: problems and ways to improve Public administration: theory and practice]. 1
7. Pavlov, Yu. O. (2014). *Teoriia i praktyka formuvannia osnov profesiinoi kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv restorannoho servisu u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh*.

[Theory and practice of forming the basics of professional competence of future specialists of restaurant service in vocational educational establishments]. Kyiv.

8. Pustovit, H. P. (2010). *Pozashkilna osvita i vykhovannia: teoretyko-dydaktychnyi aspekt*. [Out-of-school education and upbringing: theoretical and didactic aspect].

9. Sysoieva, S. O. (2006). *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti*. [Fundamentals of pedagogical creativity]. Kyiv.

10. *Stratehiia rozvytku pozashkilnoi osvity*. (2018). [Strategy of out-of-school pedagogy development]. Kyiv.

11. Sushhenko, T. I. (2000). *Osnovi vneshkol'noj pedagogiki*. [Fundamentals of out-of-school pedagogy]. Minsk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КРАВЦОВА Тетяна Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: дослідження особливостей професійного становлення майбутніх викладачів, теорія та практика позашкільної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KRAVTSOVA Tetiana – Associate Professor of Pedagogy and Management of Education Department Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: studying peculiarities of professional formation of future teachers of higher education institutions, theory and practice of extracurricular education.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2021 р.

УДК 378.035.04:316.46

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-144-150

КРАСНОЩОК Інна Петрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9905-6589>
e-mail: ikrasnoshok@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасному суспільству, в умовах постійно зростаючої конкуренції на ринку праці, потрібні активні й ініціативні громадяни, які є лідерами свого життя й соціально-економічних перетворень, здатні критично мислити, нестандартно підходити до розв'язання нагальних проблем, ефективно працювати в команді, брати на себе відповідальність у прийнятті рішень, вести за собою. Формування такої особистості – надмета сучасної системи вищої освіти, що орієнтує її на виховання лідера – творчого, ініціативного, відповідального фахівця й громадянина своєї держави.

Саме в студентські роки найбільш повно розкриваються організаторські здібності, формуються і розвиваються вміння і навички лідера, лідерські якості, необхідні для ефективного досягнення актуальних в буденному та професійному середовищі цілей. Це, у свою чергу, зумовлює важливість набуття майбутнім фахівцем лідерських якостей, завдяки яким він у подальшій професійній діяльності зможе ухвалювати своєчасні самостійні рішення, оволодівати навичками переконування, організувати

командну роботу, ефективно взаємодіяти з соціальним оточенням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Психолого-педагогічні аспекти лідерства, розвитку лідерських якостей особистості досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені: Д. Виханський, М. Гаврилюк, З. Гапанок, О. Євтихов, Н. Жеребова, Р. Кричевський, А. Куриця, А. Лутошкін, Н. Мараховська, В. Москаленко, Б. Паригін, А. Петровський, Р. Сопівник, Л. Уманський, О. Уманський, Я. Яхнін та інші.

Особливою цінністю для нашого дослідження є результати й висновки узагальненні вченими в дисертаційних роботах, які в тій чи іншій мірі присвячені проблемі формування лідерських якостей студентів, а саме: Н. Бабкова-Пилипенко, В. Карманенко, Ю. Кращенко, Н. Мараховська, С. Махновський, В. Мороз, Н. Семченко та інші. Дослідники одностайні в тому, що до процесу формування лідерських якостей потрібно залучати всіх студентів, а не лише тих, хто проявляє яскраво виражені здібності до лідерства – цей процес має стати невід'ємною частиною всього освітнього процесу в закладі вищої освіти.